

BRANDKÅRS-

tidskrift

Nr 9

62

44 ÅRG.

UR INNEHÅLLET:

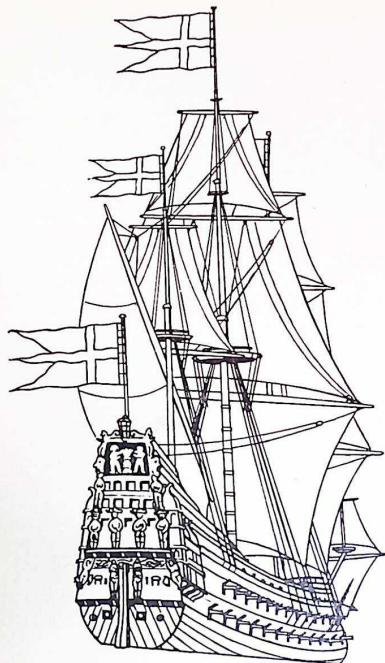
Erfarenheter från provning av tryckluftapparater	221
Skummets egenskaper och utprovning	224
Årsmöte i Skåne-förbundet	232
604 brandmän från sju nationer i terränglöpning	232
Den nya brandlagstiftningen	235
Förslag till standardisering av strålrör	239

Nyanställdas problem!

Foto: O. Johansson

Universitetsbiblioteket
Lund

Aldrig förr har ett så gammalt
skepp skyddats mot brand av
en så modern slang

**Slangen som
ger dubbel
trygghet**

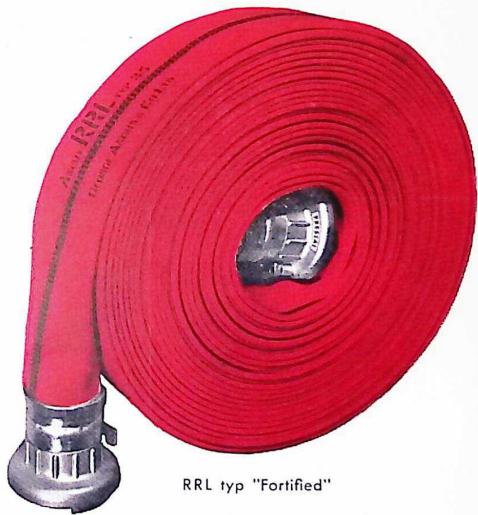
Angus

RRL
REINFORCED RUBBER LINED

WASA

åter trygg i hamn efter
en legendarisk bärning

RRL typ "Fortified"

Kulturskatter av detta slag –
oskattbara och oersättliga –
kräver all den vård och allt det
skydd som modern vetenskap
och teknik kan skänka.

Brandskyddet är icke för-
summat.

Som en viktig del av utrust-
ningen för detta ändamål in-
går **ANGUS "RRL"** – brand-
slangen som bevisat sin på-
litlighet och nu användes i
alltjämt ökad omfattning i alla
delar av världen.

ANGUS-REDDAWAY COMPANY
AKTIEBOLAG

KRYSSARVÄGEN 17 • NÄSBYPARK • Tel. 010/56 21 30 (Vxl)

Nr 9 1962

44 ÅRG.

UPPLAGA 14.500 EX.

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG
ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÅRENAS RIKSFÖRBUND

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C • TELEFON 010/10 50 25 • POSTGIROKONTO NR 4870

BRANDKÅRS- *tidskrift*

Erfarenheter från provning av tryckluftapparater

Av brandchef Bo Gauffin

När landsbygdsbrandkåren för 15—20 år sedan kom fram till en brandplats, fann den som regel en helt övertänd byggnad. Man fick inrikta sig på att hindra antändning av andra byggnader. Var inte den brinnande byggnaden övertänd, hann den bli det innan brandkåren fått motorsprutan uppställd och slangen utlagd.

Tack vare ordnad alarmering och bättre vägar och framför allt tack vare snabba tankvagnar "riskerar" landsbygdsbrandkåren nu att bli tvungen att angripa en brand, som är begränsad till ett eller ett par rum i en byggnad. Motåtgärden är insättning av en *rökdykargrupp*.

Vi skall komma ihåg, att *rökdykargruppen* består av tre man, två dykare och en dykar-skötare. Det måste brandchefen göra klart både för sig själv och sin brandstyrelse.

Rökdykargruppen skall ha följande kompletta utrustning:

för samtliga: larmdräkt, hjälm, handskar, stövlar, ansiktsskydd;

för dykarna: luftandningsapparater, lampor, yxa;

för rökdykarskötaren: filter, livlina, reserv-tuber, klocka.

Varför är det då så noga med att rökdykarna skall ha komplett utrustning? Först och främst för att de skall kunna arbeta säkert

och effektivt, men även för att våra arbetarskyddsföreskrifter säger det.

Som bekant faller inte brandkåren under arbetarskyddslagen, när det gäller brandsläckning. I stället har vi Statens Brandinspektions cirkulär och anvisningar. Om en olycka har hänt, och det kan bevisas, att den beror på att brandchefen inte följt brandinspektionens föreskrifter, blir brandchefen och kommunen skadeståndsskyldiga.

Provningens resultat

När vi på rökdykarkurserna inom Skånska Brandkårsförbundet upptäckte, att de flesta av brandkårens tryckluftapparater inte uppfyllde fordringarna i Statens Brandinspektions cirkulär 25, beslöt förbundets styrelse år 1960 att lämna kommunerna samma service på tryckluftapparaterna, som förbundet tidigare lämnat på pumparna. Redan år 1960 påbörjades provningen på försök och år 1961 kunde brandkåren i hela Skåne få sina apparater provade. Resultatet blev en verklig tankeställare, som framgår av tablan på nästa sida.

År 1960 provades 127 apparater, av dessa var det 45 som kontrollanterna inte hade något att anmärka på och 82 som var behäftade med något fel. När kontrollanterna lämnade brandkåren hade de kunnat justera 44 apparater (99—45), så att även de var felfria.

Tablå över kontrollen av tryckluftapparater

	Apparater			Dosering justerad	Fel på andnings- ventil	Ötåta övriga brister	Klass			Tuber ej provtryckta inom före- skriven tid
	Antal	Felfria före prov. n.	Med fel före prov. n.				1	2	0	
1960	127	45	82	54			99	14	14	43
		35,4 %	64,6 %				78 %	11 %	11 %	
1961	235	106	129	85	42	34	171	55	9	146
		45 %	55 %				72,8 %	23,4 %	3,8 %	

Klass 1: Felfria efter kontrollantens besök.

Klass 2: Anmärkningar kvarstår efter kontrollen, dock funktionsdugliga.

Klass 0: Kan ej användas utan risk.

Alltså klass I felfria efter kontrollantens besök. På 55 fanns det anmärkningar, som måste rättas till. Dessa anmärkningar var som regel inte större än att brandchefen kunde beställa en utbytesdel och utbytet sedan göras hemma på brandkåren. 14 apparater var farliga att använda (klass 0). Det innebar som regel, att de fick skickas till verkstad.

1961 provades 235 apparater av vilka 106 var felfria och 129 behäftade med fel. Under kontrollen justerades 65 apparater. Låt mej här påpeka, att det inte är kontrollanternas uppgift att reparera apparaterna åt brandkåren, men kontrollanterna gör sådana justeringar, som inte är alltför tidsödande. Efter provningarna var alltså 171 helt felfria, 55 funktionsdugliga men inte helt utan anmärkningar, medan 9 inte borde användas. Redan nu en påtaglig förbättring, som vi ser.

Vanligaste fel

Den vanligaste anmärkningen var, att apparaterna inte lämnade rätt mängd luft, dvs doseringen måste justeras. Felet beror på att det finns en fjäder i tryckregulatorn och den fjädern mattas i godset i synnerhet de första åren. Nu när apparaterna provas årligen, kommer vi inte att få några besvär på grund av det felet.

Fel på andningsventilen var det i rätt många fall. I den delen av andningsventilen, som kallas andningsdosan, finns ett gummi-membran. Det skall enligt föreskrifterna bytas vart fjärde år, beroende på att gummi åldras. Vidare finns fjädrar och andra metalldelar,

som måste torkas efter användning, för att inte utsättas för korrosion. *Särskilt anmärkningsvärt var, att alla apparater som använts för vattendykning hade farit illa.*

Rökdykning är en allvarlig sak, men kom ihåg, att vattendykning inte är någonting för amatörer. (Då menar jag inte simning under vattnet med apparat för att komma i närheten av några badflickor!) En liten detalj i vattendykarens kunnande är, att han fullständigt kan plocka isär och sätta ihop sin apparat. Låt därför inte brandmännen vattendyka med brandkårens utrustning, om de inte har specialutbildning eller dykningen leds av en kompetent instruktör.

Under tablåns rubrik "Ötåta, övriga brister" döljer sig de flesta svåråtkomliga felen. Att kontrollera om apparaten är tät skall brandchefen göra då och då. Det är bara att öppna och stänga behållarventilen och se efter om trycket står kvar. Och sedan inte glömma att avlasta trycket.

Ett särskilt kapitel är föreskriften, att luftbehållarna skall provtryckas vart femte år. Det har, som synes, slarvats med det även av gasfyllningsstationerna. Bättring har utlovats. Behållarna har hittills varit så nya, att endast någon enstaka sprängning förekommit i Sverige. Men nu börjar det vara tid att se upp med att behållarna bli provtryckta.

Vid provningarna har vi strikt följt brandinspektionens anvisningar och betygssatt apparaterna med hänsyn till dessa. Det är visst inte så att alla apparater, som noterades som

felaktiga, skulle vara funktionsodugliga. De, som var direkt farliga, var inte så många, som synes. Men en rökdykare måste kunna lita på sin apparat, annars blir han osäker och därmed sjunker arbetsförmågan avsevärt.

Rökdykargruppens arbetsprestation

Fortsättningsvis vill jag ta fram de faktorer som är avgörande för att rökdykargruppens arbetsprestation skall bli fullgod. De är

1. Tillförlitlig materiel, som förutsätter:

A. Förfnyelse genom inköp.

B. Vård.

C. Kontroll.

2. Goda rökdykare, som fås genom:

A. Utbildning.

B. Träning.

Låt oss se något på de här punkterna. Med *punkt 1 A* "Förnyelse genom inköp" vill jag ha sagt, att lika väl som man byter bil, måste man räkna med att byta luftandningsapparater. De äldsta tryckluftapparaterna (de sk jäsängarna), som saknar reservluftventil, har tjänat ut nu. AGA, som är tillverkare, har lovat att i år komma med ett tilltalande utbytespris. Därför vill jag rekommendera ett byte av de äldsta apparaterna trots att jag är fullt medveten om att de apparater, som finns idag, kommer att vara omoderna om tio år. Jämför med bilbytet. Det är nämligen så, att trots att aktionstiden ökats genom att lufttrycket i tuberna höjts till 200 kg, rökdykarna måste byta tuber efter alltför kort tid. Man måste också ha klart för sig att de uppgifter, som lämnas om hur många minuter en lufttub räcker, gäller för en vältränad rökdykare.

Om *punkt 1 B* är att säga, att svaret för vården av apparaterna faller på brandchefen. Skötseln lär man sig bäst av Svenska Brandkärnans Riksförbunds bildband nr 10 med texthäfte, som heter "Rökskydd — tryckluft", vilket man köper för det facila priset 23:—. Till vården räknar jag kontrollåtgärderna efter användning. Minst en gång i kvartalet måste man ha apparaterna i bruk, det är ett absolut minimum.

Provnings av apparaterna svarar som sagt Skånska Brandkårsförbundet för. Kontrollanternas samlade erfarenhet skall brandbefälet se till att utnyttja genom att vara med vid provningarna.

Punkt 2, "Goda rökdykare", får man genom den utbildning, som brandkårsförbundet

tillhandahåller på rökskyddskurserna. Vi skall ha klart för oss att den utbildning, som ges på brandkårsförbundens tvådagarskurser, inte går att ersätta med utbildning hemma på kärerna. Däremot gäller det att ordna brandkärrens övningar så, att de kunskaper som lärs ut på kurserna, antingen det är rökdykar-, motorskötar- eller befälskurser, underhålls genom träning. För den träningen räcker brandkärrens 20—30 årliga övningstimmar — om övningarna är väl förberedda och genomförda!

Se till att rökdykarna övas!

Av det, som här anförts, framgår att tryckluftapparaterna fordrar lika mycket tid och samma omsorg som motorsprutorna. Nu påstår jag, att brandcheferna inte tagit konsekvenserna av att rökdykarutrustning anska-fats. Det läggs inte lika mycket tid på rökdykning som på pumpkörning. Brandcheferna har bara en sak att göra och det är, att se till att rökdykningen får tillräckligt med tid och intresse. Det första brandchefen skall göra, är att *utse en ansvarsman för rökdykarmaterielen* liksom det i regel finns ansvarsman för motorsprutorna. Sedan skall brandchefen utse ett befäl, som särskilt tar hand om rökdykarutbildningen, såvida inte brandchefen är så intresserad, att han vill sköta den själv. Det är givetvis brandchefens skyldighet att se till att det blir utbildning. Har brandkåren 12 övningar om året måste en viss specialisering i utbildningen göras, sedan alla fått "allmänbildning" på samtlig utrustning. Halften av personalen utbildas grundligare på pumparna medan den andra hälften tränas i rökdykning.

Första förutsättningen för att en rökdykarövning skall bli effektiv är, att det inte behöver snålas med luften. Därför skall alla brandkärer skaffa sig ett enkelt överfyllnadsrör och få tyfontuberna fyllda med andningsluft. Luftten i en stor lufttub räcker till två tryckluftapparater under en tvåtimmarsövning. Har man fler apparater får man köpa eller låna ytterligare någon stor tub.

För kontroll av tryckluftapparaterna fordras en lämplig provningsutrustning. Sedan den svenske tillverkaren nu tagit del av de erfarenheter, som gjorts på olika håll i landet, torde en sådan utrustning finnas att köpa före årets slut.

Skummets egenskaper och utprovning

En tidigare artikel "Skum och dess släckningseffekter" avslutades med en uppställning om skummets storheter och egenskaper, vilka har betydelse för att åstadkomma de släckningseffekter, som specificerats. Dessa storheter och egenskaper är följande:

- A. Specifika skumvikten — Skumtalet
- B. Skumförädlingen — Blåsstorleken — Blåsantalet per volymenhet
- C. Skumstabiliteten — Vätskeavskiljningen — Specifika täckskumvikten
- D. Utflytningsförmågan — Viskositeten
- E. Värmebeständigheten — Avbränningsmotståndet
- F. Värmeledningsmotståndet — Isoleringsförmågan mot värmeöverföring
- G. Gastätheten — Segheten — Viskositeten

Utöver dessa egenskaper finns ett par, som även bör uppmärksammas, nämligen:

- H. Elektriska ledningsmotståndet
- J. Beständigheten mot skumnedbrytande vätskor och andra ämnen

A. *Specifika skumvikten* utgöres av förhållandet mellan vikt och volym av en viss skummängd. Genom inventering av värdet för specifika vikten erhålles:

Skumtalet, vilket anger relationen mellan för skumalstringen använd vätskemängd (vatten + skumvätska) och därav jämte gas (luft) erhållen skummängd.

Den specifika skumvikten och därmed även skumtalet bestämmes genom vägning av en bestämd volym skum (minst 5 liter enligt Statens Brandinspektions meddelande 1961:14). Den specifika skumvikten användes mera sällan i praktiken utan i stället skumtalet, som utgör en fast grund för beräkningar och vid bedömandet av skummets användbarhet.

B. *Blåsstorleken och blåsantalet* eller rättare *specifika blåsantalet* har i allmänhet endast intresse vid laboratoriemässiga undersökningar, även om man vet att värdesätta ett finblåsigtt och homogent skum, d v s ett väl förädlat skum.

Blåsstorlek och blåsantal fastställs genom att med lupp betrakta en yta om en kvcm skum innanför en glasvägg och därvid räkna blåsorna. Ett bekvämare och tillförlitligare

Bild 1. Mikrofoto av en kvcm skumyta.

sätt är att fotografera "skumytan" och vid kopiering av bilden förstora den till lämplig skala. (Bild 1.) Det erhållna blåsantalet på en kvcm yta 10-dubblas, varvid det genomsnittliga blåsantalet per kubikcentimeter erhålles.

C. *Skumstabiliteten* kan på grund av termodynamiska skäl aldrig bli 100-procentig, vilket även kan uttryckas så, att ett skum av typen gas i vätska aldrig kan givas obegränsad hållbarhet.

Stabiliteten hos luftskum bör röra sig inom bestämda gränser och den är helt avhängig tiden. Vid studium av släckningseffekten och genom praktiska försök har man kommit fram till, att ett skum mycket kort tid efter alstrandet skall vara stabilt men lätt kunna flyta ut. Först därefter skall det avge en del av sitt vätskeinhåll för att kyla av brandobjektet. Sedan ungefär hälften av skummets vätskeinhåll utfallit, skall snabbheten i vätskeavskiljningen minska. Det kvarvarande skummet skall vara stabilt och med avsevärd livslängd, enär det skall ge såväl undanträngnings- som täckningseffekt.

Det är specifika vikten av detta kvarvarande skum, som ingår som en av skumstorheterna under beteckningen *specifik täckskumvikt*.

Ett gott täckskum skall i förhållande till det nyalstrade skummet ej vara "avmagrat" utan det skall istället vara "eftermognat". En "avmagring" sker genom att blåsväggarna, lamel-

lerna, minska i tjocklek i samma förhållande som vätskeavskiljningen. Ett "eftermognande" skum bibehåller styrkan och segheten och är i viss mån plastiskt.

I vanligt skum, ej tillsatt med stabiliseringsmedel, sker sönderfallandet av skumblåsorna per tidsenhet proportionellt mot totala antalet skumblåsor i skummet. Den ur skummet avskilda vätskemängden ger ett direkt utslag över skumblåsornas sönderfall. Skumvätskor i vilka gjorts tillsatser av stabilisatorer ger ett skum, som följer andra lagar än de ostabiliserade.

Det har varit känt i bortåt 100 år, att skumstabiliteten kan teoretiskt bestämmas, men engelsmannen Clark har för något 20-tal år sedan skapat ett par formler med hjälp av vilka livslängden för lamellen i en skumblåsa kan beräknas. Det skulle dock föra långt utanför ämnet, att här närmare gå in på detta spörsmål. Teorin för skummets sönderfall är ej heller nödvändig att utnyttja för att i praktiken kunna bestämma skummets stabilitet. Givetvis ger dock kännedom om denna teori bättre möjligheter att bedöma orsak och verkan.

För praktisk bedömning av skummets stabilitet användes företrädesvis uppmätning av vätskeavskiljningen i procent av skummets totala vätskeinnehåll i förhållande till tiden. I Statens Brandinspektions meddelande 1961: 14, "Skumvätska för alstring av mekaniskt skum" omtalas, hur betämning av vätskeutfallet skall ske. Provningsvärdena sammanställas i kurvform (bild 2) varur riktvärden kan erhållas och tjäna som kriterium för skumstabiliteten.

I denna bild visas tvenne kurvor, den ena uppgjord av Scheichl visande en idealkurva enligt tysk uppfattning och den andra grundad på här i landet gjorda prov.

Vätskeavskiljningen avläses efter 5, 10, 15, 30 och 60 minuter samt omräknas i procent av det totala vätskeinnehållet. Med hjälp av en upprättad kurva kan man lätt få fram tiden, som åtgår för utfällning av 25 % eller 50 % av vätskeinnehållet i skummet. Det förstnämnda värdet är det i Amerika vanligen använda, då däremot i Sverige, Tyskland och en del andra europeiska länder 50 %-värdet har accepterats. Tiden för detta kallas *halvtidsvärde* (Wasserhalbwertzeit) eller kanske bättre *halveringstiden*, vilket uttryck dock ej får förväxlas med halveringstiden för exempelvis radioaktiva ämnen.

Ämsel har visat, att halveringstiden för bedömning av beständigheten hos skum framställda av olika typer av skumvätskor endast är gällande under förutsättning, att skumtalet är detsamma. I det fall kyleffekten är den viktigaste för släckningsresultatet, blir vätskeinnehållet för en given skumkvantitet den avgörande faktorn. Så t.ex. blir ett skum med ett skumtal 6 dubbelt så verksamt som ett med skumtal 12. För det förstnämnda blir vätskeinnehållet dubbelt så stort som för det senare.

För att möjliggöra jämförelser mellan skumtyper med olika halveringstider och skumtal fastställs förhållandet mellan dessa. Det därvid erhållna dimensionslösa talvärdet benämnes *vattenkeivoten*.

Ehuru procentvärdena av vätskeavskiljningen i relation till tiden ger god bedöm-

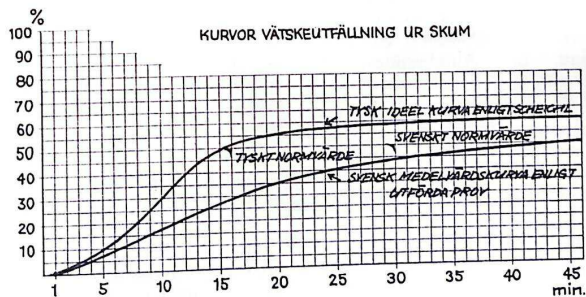

Bild 2. Vätskeavskiljningskurvor.

ningsgrund av skummet, finns möjligheter att nå fram till ännu mer utslagsgivande jämförelsevärden, nämligen genom *kvalitetsfaktorn*, Kv_f. Vid beräkningen av denna utgår man från halveringstiden och tidpunkten för den största vätskeavskiljningen per tidsenhet. Ur vätskeavskiljningskurvan kan härledas en kurva som utvisar variationerna av den hastighet med vilken vätskan avskiljes ur skummet vid varje tidpunkt:

$$Kv_f = \frac{V_h - V_{max}}{V_h}, \text{ vari}$$

V_h är halveringstiden och V_{max} största vätskeavskiljningen per tidsenhet.

Kvalitetsfaktorn är ett dimensionslöst tal.

Om V_{max} är 0 blir kvalitetsfaktorn 1 och är V_h lika med V_{max} blir den 0. Första fallet är extremt och innebär, att skummet alltför snabbt förlorar sitt vätskeinhåll. I det senare fallet sker vätskeavskiljningen för långsamt. Enligt erfarenhet ligga de bästa värdena för kvalitetsfaktorn mellan 0,25 och 0,50.

D. *Utflytningsförmågan* är starkt avhängig av skummets viskositet. Då skum ej är att betrakta enbart som en vätska, bidrar detta till de svårigheter, som förefinns, att laboratoriemässigt få fram jämförelsevärden för viskositet och utflytningsförmåga.

Dessa svårigheter bottenar ej endast i skummets sammansättning av luft och vätska utan i ännu högre grad av skummets benägenhet att relativt snabbt avskilja en del av sitt vätskeinhåll samt av den efterstabilisering, "koagulering", som sker hos vissa skumtyper.

Trots svårigheterna har man lyckats få fram provningsmetoder för laboratorieundersökningar, vilka medger bestämning av jämförbara värden eller t o m exakta måttvärden på skummets viskositet. I det senare fallet är det *skummets skjuvspänning* (shearing strength, shearing stress, Abscherung), som uppmättes i dyn/cm².

Skummets *viskositet* har starkt inflytande på flera av skummets specifika egenskaper och tillmåts därför stor betydelse. Den har blivit föremål för ingående laboratorieundersökningar parallellt med praktiska prov med eller utan eld.

Den första, användbara apparaten för bestämning av skummets viskositet konstruerades av tysken Amsel, den s k *kulviskosimetern*. Denna tillät emellertid ej tagning av andra

värden än för jämförelser mellan olika skumtyper. Pennay och Blackman lyckades däremot få fram en *torsionsviskosimeter* med vilken skummets skjuvspänning kunde bestämmas i exakta värden i dyn/cm².

Många förslag har förelegat, hur skummets utflytningsförmåga skall kunna iakttagas och uppmätas på ett praktiskt och åskådliggörande sätt. Flertalet av dem har dock fortsättningsvis ej kommit till användning i nämnvärd grad.

Ett av de första av dessa innebar uppmätning av tömningstiden genom ett kalibrerat munstycke anbragt i ett kärl fyllt med skum. Metoden gav mycket osäkra resultat bl a på grund av att en del av skummet stannade kvar på kärlets väggar.

För en annan metod, som däremot kommit till flitigare bruk, användes en långsträckt plåtåda i vilken var insatt en skiljevägg så att bottenytan blev U-formigt uppdelad. Skummet infördes med hjälp av ett begjutningsrör vid den ena skänkeln av rännan samt på en bädd av den vätska på vilken skummets utflytningsförmåga skulle bestämmas.

Tiden noterades, när skummet täckte hela ytan. Skummet hade alltså att göra riktningsändring 180°, men vid provning av viskösa skumtyper visade det sig, att dessa ej flöt vidare efter riktningsändringen.

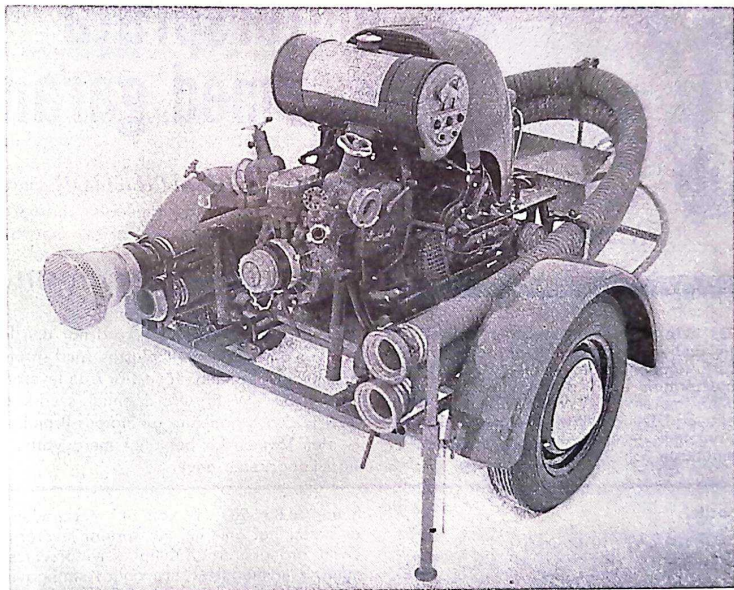
Brunswig påpekar, att höjden av skumskiktet givetvis måste öva inflytande på skummets utflytning och han byggde även sin provanordning med hänsyn härtill. Skummet fylldes i en cylindrisk behållare försedd med en botten, som helt kunde dragas undan. Behållaren placerades i en ställning ovan en cirkulär skiva med 1,5 meters diameter med gradering genom koncentrisk cirkellinjer. För att få skummet att snabbt rinna ut ur behållaren och ej fastna på kärlväggarna, kunde skummet belastas med en kolv, vikt 3,75 kg. När botten i behållaren drogs undan, störtade skummet ut över skivan. Den diameter, som skummet täckte, uppmättes liksom skumdjupet, det senare på ett antal olika punkter.

Scheichl föreslår, att för provet skall användas en plåtåda. Olja eller annan för provningen avsedd vätska ihålles till lämplig mängd, varefter skummet tillföres med begjutningsrör vid rännans ena gavelända. Tiden för

Fråga "HENRIKSSONS"

när utrustningen skall kompletteras

HEBRA 900 VW — en modern motorspruta med värdefulla egenskaper

Det lönar sig även för Eder att anskaffa HEBRA 900 VW

Välkommen med Eder förfrågan!

För alla materiellfrågor rådgör med oss!

HENRIKSSONS BRANDREDSKAP

STOCKHOLM

Tel 20 78 22

-23 -24 -25

GÖTEBORG

Tel 11 70 74

MALMÖ

Tel 97 59 42

SUNDSVALL

Tel 129 89

JÖNKÖPING

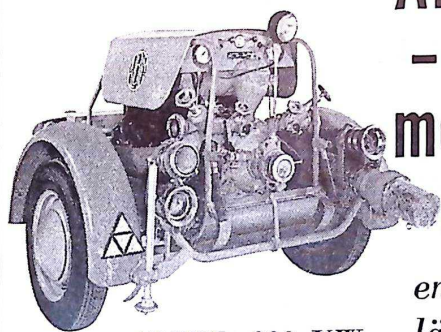
Tel 241 10

Ensamförsäljare i Sverige för TEMPEX eldskyddskläder

Aukt. återförsäljare för Jonsereds Terylene- och linnebrandslangar

FIRMAN GRUNDAD 1828

UTNYTTJA VÅR ERFARENHET!

ALBIN - 900 VW

ALBIN-900 VW -modern svensk motorspruta med garanti

*enkel konstruktion
lättskött
prestanda över normerna*

Många års erfarenhet och ett intensivt tekniskt samarbete mellan ALBIN MOTOR AB och AB Pumpindustri ligger bakom ALBIN-900 VW, den enda motorsprutan i sin storleksklass som med undantag för motorn — VW industrimotor — är helt svensktbyggd. Delta är av den största betydelse ur servicesynpunkt — vägen kund-fabrikant är alltid den snabbaste och säkraste!

ALBIN-900 VW är delvis inkörd när den levereras och kan omedelbart fullbelastas. Med sprutan följer **garantibevis** gällande för ett år från leveransdagen. ALBIN-900 VW är utförd enligt svensk standard SMS 1725 och godkänd av Statens Brandinspektion — den lämnar fö betydligt mera vatten än vad normkapaciteten anger.

Normkapacitet:

900 l/min vid 100 mVP (10 kp/cm²),
2,5 meters sughöjd
270 l/min vid 140 mVP (14 kp/cm²),
2,5 meters sughöjd
540 l/min vid 100 mVP (10 kp/cm²),
7 meters sughöjd

Sedan ALBIN-900 VW kom ut i marknaden för fyra år sedan, har omkring 900 sprutor levererats till de civila brandkårerna, Kungl. Civilförsvarsstyrelsen, militära myndigheter och andra statliga institutioner.

*Begär teknisk beskrivning av
ALBIN - 900 VW
från ALBIN MOTOR, Kristinehamn*

**Ni möter ALBIN-namnet
på många områden
...överallt betyder det
omutlig kvalitet!**

ALBIN är ett namn som fackfolk inom en rad olika områden förknippar med kvalitet. På sjön, där båtbesättningens liv hänger på att motorn står bi i alla väder... på sjukhus, där patienters liv kan bero av att reservelverkets dieselmotor kan rycka in vid elstopp... inom brandkårerna, där Albin motorsprutor och brandarmatur räddar liv och egendom... i industrier, där Albin-pumpar och verktygsmaskiner har viktiga uppgifter i produktionen... Albin-Motors tillverkningar har ansvarsfulla uppgifter i samhället. Därför har företaget sedan gammalt tagit ansvar genom större precision i produktionen än vad som normalt erfordras. Albin är ett namn för säkerhet.

ALBIN MOTOR AB Kristinehamn
telefon växel (0550) 15000

täckning av hela vätskeytan tages. Scheichl säger, att några resultat från verkställda provningar tyvärr ej föreligga, varför ett bedömande av förfarandet ännu ej kan göras. Det synes dock kunna ge goda, reproducerbara värden. Scheichl föreslår vidare, att provningarna även skola utföras efter antändning av den brännbara vätskan i rännan.

E. *Värmebeständigheten* har av såväl Amsel som Clark utprovats av laboratoriemässigt i elektriskt upphettad ugn. Denna metod har nackdelen, att den endast utsätter skummet för strålningsvärme och ej för direkt flambe-röring. Någon direktkontakt med det brin-nande objektet ernås ej heller.

Metoden har emellertid sitt intresse, då den ger kännedom om olika skumtypers reaktion vid påverkan av värmestrålning. Den Amsel-ska ugnen var försedd med ett glimmerfön-ster, varför man genom detta kunde betrakta skummet. Detta förvarades i ett kärl med di-mensionerna $100 \times 100 \times 200$ mm. Kärlet var graderat med 0-punkten på kärlets halva höjd till vilken gradering skummet ifylldes kärlet. Under första skedet av uppvärmningen ökade vissa skumtyper i volym, då däremot andra omedelbart började sjunka ihop. De skum, som ökade i volym, var sådana med högre viskositet.

Shamers föreslog en annan provningsmetod, som accepterades av Brunswig och som beskri-vits och provats av honom. I en behållare med en öppen yta av 500 cm^2 ifylldes skum till randen. Mot skumytan riktades en flamma från en acetylengasbrännare. Tiden noterades till dess skummet "urholkats" ned till en fast punkt i behållarens centrum. Den fasta punkten utgjordes av en kula inlagd i behållaren eller av den fria ändan av en metallstav fast-gjord vid behållarens botten. Senare har ut-nyttjats en platinatråd, som börjar glöda så snart lågan träffar den.

Carl Friedrich har utfört serier av skum-provningar med användande av de båda provningsmetoder, som föreslagits av Amsel och Brunswig. Vid jämförelse av provnings-reultatena med den Amselska ugnen och Shamers gasflamma fann han därvid en syn-nerligen god överensstämmelse mellan de båda metoderna.

Brunswig påpekar, att det råder ett fast samband mellan skummets specifika vikt,

skumtal, och avbränningsmotståndet. Detta är en observation, som gjordes för nästan 20 år sedan. Clark och French har vid sina experi-ment långt senare funnit, att skummets vär-mebeständighet är avhängig icke blott av skumtalet utan även viskositeten — skjuv-spänningen.

Clark utnyttjar sin ugn på annat sätt än Amsel. För bestämning av avbränningsmot-ståndet mäter han den tid, som åtgår för att minska skumvolymen till hälften. Före pro-vets början hålles i provkärlet ett lager av vat-ten-skumvätskeblandning på vilket skummet får flyta.

Clark provar vidare utflytningen av skum-et under värmestrålning. Han använder sig därvid av ett rektangulärt provkärl, vars bot-ten täckes av ett lager vatten-skumvätske-blandning. Skum ifylles, men stoppas vid mitten av kärlets längd av en löstagbar vägg. En minut efter ifyllningen av skummet bort-tages skiljeväggen och kärlet inskjutes i ug-nen, vilken dessförinnan uppvärms under un-gefär en halv timme. I den med skum ej täck-ta halvan av kärlet finns en elektrisk termo-kontakt. När skummet flyter ut över den fria vätskeytan och når termokontakten, ger den-na signal och tidtagningen avbrytes (vilken startats i det ögonblick kärlet skjutes in i ugnen).

Här omtalade provningsmetoder för be-stämning av värmebeständigheten är av rent laboratoriemässig karaktär, men vid sidan av dem tillämpas även andra, som bättre mot-svarar verkliga förhållanden. Härvid har man att välja mellan exempelvis Amsels ringav-bränningsprov, Scheichls skumränna, Clarks bränttank eller Fry och French halvt labora-torieartade anordning för avbränningsmät-ning med skum på ytan av brännbara vätskor. De förstnämnda provningsanordningarna är närmast avsedda som rena släckningsprov. Det sistnämnda avses i första hand för be-stämning av det av Clark lancerade *kvalitets-talet* (figure of merit). Dessa metoder och an-ordningar kommer att beröras närmare i en kommande artikel.

F. *Värmeledningsmotståndet* är utan tvivel ett av de viktigaste egenskaperna hos skum-met. Har skummet gott värmeledningsmot-stånd isolerar det ytan av en vätska eller fast kropp från upphettning och antändning eller

återantändning från öppen eld eller glödande föremål.

Instrumentell uppmätning av skummets värmeledningsmotstånd är en omständig procedur, varför man föredrar att göra observationer av skummets isolerande förmåga i samband med släckningsprov. Denna förmåga hänger intimt samman med en del av skummets övriga egenskaper, bl a specifika täckskumvikten, specifika blåsantalet och segheten — viskositeten.

G. *Gastäthet* är kravet på att skummet skall kunna förhindra genombrytning av oljegaser från en avsläckt men fortfarande het oljeyta. Kan detta krav ej uppfyllas, riskerar man en återantändning av oljegaserna från ännu ej avsläckta partier eller från glödande metallmassor.

För att nå tillfredsställande gastäthet får flera av skummets specifika egenskaper tagas i anspråk, nämligen specifika blåsantalet, specifika täckskumvikten, stabiliteten och segheten, alltså samma egenskaper, som utnyttjas för att åstadkomma god värmebeständighet.

En enkel metod för att siffermässigt bestämma skummets gastäthet — eller *gasgenomsläppning*, som den även benämnes — har lancerats av Brunswig. Metoden utgår från uppmätning av det gastryck, som erfordras för att genombryta ett skumtäckte av viss tjocklek.

H. *Elektriska ledningsmotståndet* kan variera för olika skumtyper. Det är beroende av skummets kemiska karaktär, dess halt av jonerade salter, graden av skummets genombearbetning och av skummets ålder.

Om man vänder på frågan och talar om den elektriska ledningsförmågan, så förutsättes en *sammanhängande* "skumstav" för att en överledning överhuvudtaget skall kunna ske. En skumstråle är ofta ej sammanhängande annat än en kortare sträcka, varför risken är ringa för strålföraren att få en strömstöt, om delar av skumstrålen träffar en strömförande ledning eller apparat. *Detta skall dock ej tydas som en rekommendation av besprutning av strömförande ledningar med skum.*

En sammanhängande skumstråle är elektriskt ledande, då skumvätska och vatten-skumvätskeblandningar ha relativt ringa ledningsmotstånd. Vid prov utförda vid Chalmers provningsanstalt har konstaterats, att motståndet hos en pelare av oblandat vatten-

ledningsvatten är 75 gånger större än för motsvarande pelare av ej utspädd skumvätska. Vid det utförda provet var temperaturen hos vatten och skumvätska 17,2° resp 17,8°C.

Själva uppmätningen av ledningsmotståndet med en Wheatstones brygga är i och för sig en enkel operation, men på grund av vätskeutfällningen ur skummet, kan provningsresultaten ej tillmätas full exakthet, i synnerhet som genom elektro-kinetiska effekter utfällningshastigheten ökas.

J. *Beständigheten mot skumnedbrytande ämnen.*

Det är ett känt faktum, att i vatten lösliga eller blandbara, brandfarliga vätskor, t ex alkohol, kan vara besvärliga att släcka med skum, då detta brytes ned, "ätes upp", av vätskan ifråga. För bekämpning av brand i dessa vätskor tillverkas speciella typer av skumvätskor. Emellertid kan i vissa fall även normala typer av moderna skumvätskor användas för släckning av dessa brandfarliga, vattenlösliga vätskor. En förutsättning är, att skummet tillföres på sådant sätt, att det ej onödigtvis dyker ned i vätskan samt att en rikligare mängd av skum insättes än vid släckning av icke vattenlösliga vätskor. För att en släckning skall lyckas, krävs, att ett sammanhängande skumtäckte skall kunna bildas.

Provning av skummets beständighet mot dessa brandfarliga, vattenvänliga vätskor sker i samband med praktiska brandsläckningsprov.

Emellertid kan en nedbrytning av färdigbildat skum även ske, om skumvätskan "giftats" genom vissa ej önskade tillsatser. Sådana kan även helt förhindra, att skumbildning sker. "Gifter" kan förhandsvis finnas i kärl i vilka skumvätskan ihålles för långtidsförvaring eller direktanvändning. Ytbehandlingen för skydd mot korrosion av ett sådant kärl kan även ha "giftverkan".

En inblandning av vissa tvålämnen i skumvätskan förhindrar helt att skum bildas. Vegetabiliska oljor är också farliga för skumvätskan. De nya tillsatser till motor- och brännoljor, som raffinaderierna gör, är potentiella skumförförare och gör det nödvändigt att etablera samarbete mellan oljeingenjörer och skumvätsketillverkare.

Ytterligare en risk för skumnedbrytning föreligger, när skum och pulver används i kombination för bekämpning av samma brand-

objekt. I pulvret ingår ofta magnesiumstearat för att förhindra klumpbildningar. Detta stearat är starkt skumnedbrytande till skillnad från aluminiumstearat, som är mindre farligt för skummet.

En utprovning av beständigheten mot skumnedbrytande ämnen kan givetvis ske såväl laboratoriemässigt som vid praktiska släckningsprov. Några särskilda regler för sådana provningar finns icke.

*

Det är i första hand för kontroll och jämförelser av olika typer av skum och skumvätskor, som kännedomen om skumets egenskaper är av vikt. Man söker vid proven få resultaten direkt avläsbara i siffror och flera forskare inom området har kommit med förslag till formler i vilka de viktigaste av dessa egenskaper ingår och på så sätt söker man nå fram till en utslagsgivande *skumindex*.

I en följande artikel kommer att redogöras för en del prov och experiment, vilka utförts av utländska forskare inom skumområdet. Av dessa prov får man en påtaglig bild av vilket arbete och intresse, som nedlagts för att skapa

Litteratur

Brand och yrkesrisker i lantbruket.

Utgivare: Jordbrukets skyddspropaganda.

Förlag: LT:s förlag, Stockholm 1.

Pris 15:50 kr (inbunden).

Brand och yrkesrisker i lantbruket heter en ny, utförlig handbok som Jordbrukets skyddspropaganda nyligen utgivit. På ca 175 sidor — med långt över 200 bilder — lämnas råd om praktiska åtgärder, tekniska säkerhetsanordningar och anvisningar om möjligheter att inom lantbruket förhindra olycksfall och bränder.

De tekniska säkerhetsåtgärderna upptar stort utrymme i boken. Här behandlas bl a skyddsmoment och anordningar för byggnader, maskiner och redskap, brandfarliga och giftiga ämnen, brand och brandrisker i hemmen. Även en del lag- och försäkringsfrågor berörs.

Handledningen inrymmer mycket av värde och intresse även för brandbefälet.

Ek

kännedom om skum för brandsläckning. Det är dessa rön och erfarenheter, som ligger till grund för våra brandkärers möjligheter, att framgångsrikt kunna bekämpa bränder i eldfarliga oljor och andra brandfarliga varor.

U. A.

**- Elektro -
Slangtvättningsmaskin**

Nr 179 vilken bygger på över 30 års utvecklingsarbete är levererad bl a till:

Orebro brandkår
Göteborgs brandkår
Sundsvalls brandkår
Karlstads brandkår
Laxå brandkår
Strängnäs brandkår
Pajala brandkår
Sköns brandkår
Älvsbyns brandkår
Avesta brandkår
Bolkryka-Grödinge brandkår
Huskvarna brandkår
Landskrona brandkår
Hedesunda brandkår
Söderala brandkår

Ängelholms brandkår
Lunds brandkår
Eskilstuna brandkår
Jönköpings brandkår
Osby brandkår
Uddavalla brandkår
Arvidsjaurs brandkår
Ekshärads brandkår
Svarlö brandkår
Svärdsjö brandkår
Höversö brandkår
Piteå brandkår
Sallsjöbadens brandkår
Åsele brandkår
Säffle brandkår
Åls brandkår

Melleruds brandkår
Lidköpings brandkår
Växjö brandkår
Svenljunga brandkår
Marinens skyddsjänstskola
Korsnäs AB, Gävle
SKF, Göteborg
AB Nynäs Petroleum,
Nynäshamn
SKF, Hofors Bruk,
Hofors
Eskilstuna stads Byggnadskontor
AB Bofors Nobelkrut

Levereras även för stationär placering med enbart bottenplatta och utan körställning.

Försäljning genom landets ledande brandredskapsföretag. Informationer kunna även inhämtas från Ziegler's verkstadsrepresentant i Sverige

E W E R T W I L H E L M S S O N
BRANDREDSKAP - Vagnhärad Tel. 0156/10029

AWG BAVARIA ZIEGLER
då det gäller all slags brandmateriel

Årsmöte i Skåne-förbundet

Även i år var det — alldeles som vanligt — en mäktig samling av brandförsvarets målsmän av olika grader och funktioner, som mött upp till Skånska Brandkärsförbundets årsmöte, denna gång förlagt till Simrishamn den 2 juni.

Årsmötet inleddes med en — icke minst ur åskådarsynpunkt — väl arrangerad, praktisk förevisning av brandmateriel, främst ny sådan. Denna demonstration var ordnad av Svenska Brandredskapsföreningen och kombinerad med en åskådlig materielutställning i Simrishamns nya, förnäma brandstation. (Brandchef N. O. Nilsson kommer med en kort beskrivning av densamma i ett kommande nummer.)

Mellan 3 och 400 personer var samlade i Jonebergs-skolans aula då landshövding P. Westling öppnade årsmötet. En tyst hyllning bringades därvid först det ljusa minnet av förbundets förre ordförande, landshövding G. A. Widell, som genom en tragisk trafikolycka avled den 31 oktober 1961.

I årsmötesanförandet berördes bla de nära nog rekordartat stora brandskadorna under det gångna året, och i samband därmed underströks angelägenheten av att den elektriska kontrollbesiktningen vidgas

lika väl som tillsynen av lantbrukets arbetsmaskiner.

Skånska Brandkärsförbundet avser — framgick det vidare — att på sitt kursprogram innevarande höst upptaga orienteringar om den nya brandlagstiftningen. Härtill ämnar man fortsätta att lämna tekniskt bistånd åt anslutna brandkärer beträffande kontrollen av bl a rökskyddsmaterielen. (Resultatet av hittills bedrivna kontroll på detta område hade visat, att 55 % av tryckluftsapparaterna var behäftade med brister och att 4 % icke var användbara.)

Vid styrelsevalen i samband med årsmötet utsågs landshövding P. Westling till ny ordförande i förbundet med landshövding G. Netzén och kamrer O. Andersson till 1:e resp 2:e vice ordförande. Och så höll brandchef Bo Gauffin ett intressant föredrag om erfarenheter och synpunkter på kontrollen av rökskyddsmateriel inom Skånska Brandkärsförbundet. Brandchef Gauffin har utarbetat en artikel till Brandkärstidskrift, baserad p. föredraget. Artikeln är införd i detta nummer.

Det trevliga och mycket välbesökta årsmötet avslutades så med en "gemensam måltid" av äkta skånska kvaliteter och format. Ek

604 brandmän från sju nationer i terränglöpning*

Sju nationer, 25 franska län, 145 brandkärer, såväl professionella som "amatörer", totalt 604 tävlande deltog den 15 april 1962 i St. Saens i andra internationella terränglöpningen för brandmän. Dessa siffror, som har fördubblats på tre år, visar vilket intresse som finns för denna tävling, unik i Europa, som funnits i 14 år och organiseras av brandkåren och idrottsföreningen i St. Saens.

Festligheterna började på lördagseftermiddagen då Valenciennes-brandkårens musikkår defilerade framför stadshuset där borgmästaren de La Boulaye hälsade alla välkomna och speciellt vände sig till den svenska gruppen från Kiruna, som rest mer än 3.500 kilometer för att deltaga i denna tävling.

Söndag kl 9.30 ägde öppningsceremonin rum på St Saens stadion. Kl 10 gav borgmästaren de La Boulaye startsignal för veteranernas (över 35 år) tävling. 154 löpare deltog i denna tävling på en mycket påfrestande bana, som mätte nära 6 km.

19 min 13 3/4 sek därefter gick Saintgevin från brandkåren i Tournes (dep. Ardennes) i mål som segrare med svensken Lund på fjärde plats, 21.1.

Det kalla och fuktiga väderet på förmiddagen och det snöblandade regnet på eftermiddagen gjorde banan sämre till det viktigaste loppet, då 450 seniorer från Tyskland, England, Belgien, Spanien, Luxemburg och Sverige ställde upp till start på en besvärlig 6 km bana.

Rault (Plouguenast, Cotes-du-Nord) vann på den utomordentliga tiden 18 min 16 1/4 sek följt av belgaren Temmerman 18.42 3/4 och Lecolage (Avranche, Manche) 18.50 3/4. I lagtävlingen kom det svenska laget på första plats.

* * *

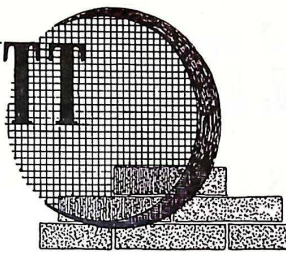
"De svenskes" placeringar blev:

- Veteraner: 4. Lund, Uddevalla.
 Seniorer: 6. A. Kimby, Sollentuna.
 8. G. Melkersson, Stockholm-Enskede.
 28. O. Flygare, Kiruna.
 37. E. Salomonsson, Solna.
 Lag: 1. Sverige.

* Översättning från *Paris-Normandie* (Dieppe-Neufchâtel) av C. Orth.

NYTT

från

BYGGNADSFRONTEN

Brandhämmande dörrar

I skrivelse till statens brandsinspektion den 25 januari 1962 har anhållits om brandsinspektionens synpunkter på erforderliga åtgärder för att kunna använda befintliga dörrar till pannrum i äldre fastigheter som godkända dörrar enligt gällande fordringar för sådana. Vidare ifrågasätts om s k brandskyddsfärg kan brandtekniskt klassificeras. Med anledning härav har statens brandsinspektion i samråd med Kungl byggnadsstyrelsen och Statens provningsanstalt anfört följande.

Av Kungl byggnadsstyrelsens anvisningar till byggnadsstadgan (BABS) framgår under avsnitt 35.6 hur pannrum i olika avseenden beroende på byggnadsätt och värmeeffekt hos pannan anordnas. Ifrågavarande riktlinjer avser i första hand nybyggnad eller därmed jämförliga åtgärder. Anvisningarna har även intagits i brandsinspektionens cirkulär nr 21 i syfte dels att vid anordnande av pannrum i nybyggnad meddela gällande krav med stöd av byggnadslagstiftningen, dels i övrigt med stöd av brandlagstiftningen (11 § brandlagen) medverka till att enhetliga riktlinjer dras.

Vad beträffar förelägganden om åtgärder för anordnande av pannrum i äldre fastighet, då åtgärderna ej är av sådan omfattning att de blir fråga om nybyggnad, grundar sig dessa förelägganden på 11 § brandlagen. Det är i sådana fall givetvis önskvärt och angeläget att godtagbar brandtrygghet erhålles. Detta innebär i praktiken att en befintlig dörr genom vissa ej alltför kostsamma åtgärder kan ernå ett ur brandskyddssynpunkt acceptabelt utförande. Lämpliga åtgärder synes vara att endast låta bekläda en i övrigt väl funktionsduglig dörr med exempelvis 3,2 mm asbest-cementplatta eller asbestpapp och plåt.

Anbringande av brandskyddsfärg anser statens brandsinspektion ej böra vara godtagbart med hänsyn till dels den ringa motståndsförmågan mot mekanisk åverkan och dels till att garantier ej kan skapas för att färgsammansättningen vid icke fabrikmässig applicering blir riktig. (30.5.1962)

Insatsrör i skorstenar

I skrivelse till byggnadsstyrelsen den 15 februari 1962 beträffande rubricerade har redogjorts för vissa försök med insatsrör av aluminium, benämnt Duxoflex, i murade röckkanaler för oljeeldade värmepannor i en- och tvåfamiljshus samt anhållits om meddelande huruvida hinder finnes för ett mer allmänt användande av sådana insatsrör. Framställningen har sedermera kompletterats med en montageinstruktion samt ett intyg från statens provningsanstalt rörande verkställt brandprov med ett i en villaskorsten monterat insatsrör.

Byggnadsstyrelsen har meddelat följande:

Avsikten med rubricerade skorstensinsats är att minska rökgasernas avkylning och höja rörväggens temperatur, så att risken för kondens på kanalväggarna nedbringas samtidigt som draget förbättras. Insatsröret, som har en invändig diameter av 100 eller 110 mm, består av ett böjbart spiralfalsat rör av 0,5 mm aluminiumlegering och med en profilerad godstjocklek av 2,5 mm. I profileringen är asbestgarn inlagt. Röret monteras som regel i röckkanalens hela längd. Nedre änden mynnar antingen i pannstosen eller omedelbart ovanför pannans utsläpp. Båda rörändarna fastgjøtes med eldfast cement. Utrymmet mellan röret och den murade kanalens väggar utfylles med Rockwool lösull 117-BW 1000.

Med anledning av framställningen får byggnadsstyrelsen i samråd med Statens brandsinspektion och Sveriges skorstensfejaremästares riksförbund meddela följande.

Ifrågavarande anordning avviker från gällande bestämmelser i BABS ifråga om röckkanalens area. Styrelsen anser det dock önskvärt att ovan beskrivna förfaringssätt i begränsad omfattning kommer till användning så att erfarenheter vinnes beträffande dess funktion. Styrelsen har därför intet att erinra mot att Duxoflex skorstensinsats installeras i röckkanaler från oljeeldade värmepannor under förutsättning

att den röckkanal i vilken insatsröret skall inmonteras enligt intyg av vederbörande skorstensfejaremästare är felfri och tät, att i värmepannan ej förbrännes mer än 3 respektive 4 liter olja per timme, då insatsrörets invändiga diameter är 100 respektive 110 mm, att rörets godstjocklek ej understiger 0,7 mm samt

атт інсталяцыя рэаіаваа ў асбеставым шчыце і паўнае іхнае інасталацыянае інаструкцыянае.

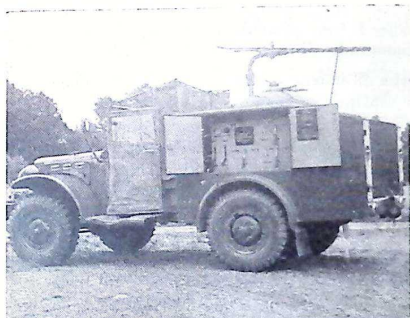
Företeckning över de byggnader, i vilka insatsrör installerats, samt styrkt rapport över vunna erfarenheter från någon av de orter där sådana installationer utförts skall inlämnas till byggnadsstyrelsen före utgången av år 1964. (8.5.1962)

B. Lennmalm

TILLFÄLLE!

TEMPUS DEMONSTRATIONSJEEP TILL SALU

Brandkår eller industri, som måste vara beredd att bekämpa allvarliga oljebränder, erbjuds 800 kg:s pulveraggregat med pulverkanon, placerat på Dodge jeep. Aggregatet är i utmärkt skick och har endast använts vid ett 20-tal demonstrationsläckningar. Säljes till mycket fördelaktigt pris. Begär offert och utförliga tekniska upplysningar.

SPECIFIKATION

- Chassi:** Dodge Weapon Carrier Jeep med nya däck runtom.
- Pulverbehållare:** Volym 740 lit. Pulverkapacitet 800 kg.
Tillverkad enligt gällande svenska bestämmelser. Arbetstryck 15 kg/cm².
- Drivgas:** 3 st. 40 lit. lufttuber, laddade till 150 atö.
- Slangar:** 2 st. 1¼" 30 m långa, invändigt belagda halvsyntetiska vävslangar.
Sprängtryck över 45 atö. Kapacitet: 400 kg pulver/min. vardera.
- Pulverkanon:** Monterad på svivel och kan givetvis riktas åt alla håll. Kanonröret är höj- och sänkbart ca 30°. Kapacitet: 1600 kg pulver/min.
- Instrumenttavla:** Samtliga reglage och instrument är samlade på en instrumenttavla, placerad vid jeeps ena sida.

AB SVENSKA TEMPUS

Postfack

Stockholm 32

Tel. 08/19 02 90

Den nya brandlagstiftningen

Redan i februarinumret av Brandkärstidskrift fanns här införd en insändare rörande den nya brandlagstiftningen. Frågorna i insändaren var baserade på då föreliggande proposition med förslag till ny brandlag och brandstadga m. m. Vid den tidpunkten var Brandförvarsutredningens sekreterare, hovrättsfiskalen C. G. Källner, icke beredd att ingå i svaromål på insändaren. Sedan lagstiftningen numera antagits och utfärdats, införes här frågorna på nytt, nu tillsammans med svar:

"Undertecknad, som med intresse tagit del av brandlagspropositionen, ber härmed att få ställa ett par principfrågor rörande den nya lagen enligt föreliggande proposition.

1. Vem kommer att vara huvudman för brandsynverksamheten:
  - a) Brandchefen eller
  - b) Brandchefen och skorstensfejarmästaren?
2. Är skorstensfejarmästaren sidoordnad eller underordnad brandchefen?
3. Äger brandchefen göra föreläggande i ärende, som rör eldstad, skorsten och rökrör, eller skall han hemställa hos skorstensfejarmästaren att denne gör sådant föreläggande?
4. Skall skorstensfejarmästaren ensam besiktiga oljedelningsinstallationer?

Sd."

Hovrättsfiskal C. G. Källner lämnar nedanstående svar på de framställda frågorna:

Sedan insändaren gjorde sina frågor, vilka var grundade på propositionen 1962:12, har numera utfärdats brandlag och brandstadga (svensk författningssamling nr 90 och 91/1962). I de hänseenden, som de framställda frågorna berör, innebär lagen och stadgan inga ändringar i förhållande till propositionen.

Frågorna 1 och 2 besvaras lämpligen gemensamt. Enligt 8 § brandstadgan utövas ledningen av kommunens brandförsvaret av brandchefen. Han skall också övervaka efterlevnaden av brandlagstiftningen och brandordningen. Till brandförsvaret räknas även skorstensfejarmästarens och hans personals verksamhet, såvitt denna regleras i brandlag-

stiftningen och brandordningen. Skorstensfejarmästaren är visserligen enligt 12 § 2 mom brandstadgan ensam behörig att utföra eldstadsbrandsyn samt sådan särskild brandsyn, som enligt 12 § 3 mom ankommer på honom. Både brandchefen, eller brandbefäl som han förordnar, och skorstensfejarmästaren är således självständiga brandsynemyndigheter med var sitt behörighetsområde. Arbetsfördelningen mellan de båda brandsynemyndigheterna innebär emellertid — enligt särskilt uttalande av departementschefen i propositionen — icke hinder för brandchefen såsom ansvarig för kommunens hela brandförsvaret (jfr 8 §) att tillse att eldstadsbrandsyn utföres i föreskriven ordning. Brandchefen lär även eljest vara berättigad och skyldig att tillse att skorstensfejarmästaren fullgör sina skyldigheter. Där emot har brandchefen ej disciplinär myndighet över skorstensfejarmästaren. Om rättelse ej kan vinnas genom överenskommelse och samråd, har brandchefen ej annan utväg än att anmäla förhållandet till brandstyrelsen.

I ärende om sötningstider, 15 § brandstadgan, och undantag från sötningsskatten, 17 §, är samråd uttryckligen föreskrivet. De fall, där skorstensfejarmästaren är direkt skyldig att efterkomma brandchefens beslut är uttryckligen angivna i 12 § 3 mom (skyldighet att utföra viss särskild brandsyn) samt 19 § 1 mom (att göra vissa undersökningar och besiktningar, uppvisa förteckning, biträda vid släckning av soteld och annan brandsläckning).

Strafflagens bestämmelser om tjänstefel blir tillämpliga på brandchef, brandbefäl och skorstensfejarmästare, som åsidosätter sina åligganden.

Fråga 3. Brandchef eller brandbefäl är aldrig behörig att förrätta brandsyn, vare sig eldstadsbrandsyn eller särskild brandsyn, eller göra brandsyneföreläggande beträffande eldstad eller annat, som enligt gällande föreskrifter skall sotas, eller skorsten och tak med därtill hörande byggnadsdelar, 12 § 2 mom brandstadgan. Som nämnts ovan kan brandchef bestämma, att brandsyn å dylika objekt skall ske utan samband med föreskriven sötning, 12 § 3 mom. Det är då ej fråga om eld-

stadsbrandsyn, men förrättningen utföres av skorstensfejarmästaren på eget ansvar och det är han som avgör om brandsyneföreläggande erfordras och vad det skall innehålla. Det kan icke nog inskräpas att ett samarbete mellan brandchefen och skorstensfejarmästaren i dessa fall bör te sig naturligt. Likaså bör tveksamma frågor huruvida ett visst brandsyneobjekt hör under brandchefens eller skorstensfejarmästarens behörighetsområde givetvis avgöras av dem i samförstånd. Tvistigheter, som gentemot allmänheten försvårar ett snabbt och riktigt genomförande av den aktuella brandskyddsåtgärden, får självfallet ej förekomma.

Fråga 4. Enligt brandstadgan kan "besiktning" av oljeeldningsinstallationer ej ske i annan form än som brandsyn eller tillsyn i samband med sotning enligt 18 §. Om oljeeldningsinstallation är att likställa med eldstad — något som författaren av detta svar ej är kompetent att bedöma — är synen alltså en uppgift för skorstensfejarmästaren. Svårig-

heten att besvara frågan torde sammanhånga med att besiktning av oljeeldningsinstallationer kan ske på andra grunder än brandlagstiftningen, exempelvis begäran av ägaren, byggnadslagstiftningen, lagstiftningen om brandfarliga varor.

* * *

Har landets brandbefäl verkligen gjort klart för sig nyheten i ovanstående del av lagstiftningen?

Läsarna av Brandkärstidskrift uppmanas att till tidskriften under adress "Brandkåren, Norrköping" insända de ytterligare frågor, som man vill ställa om den nya brandlagstiftningen. Hovrättsfiskal Källner har lovat lämna svar fortlöpande.

Red

KVALITETSSKUM

enligt STATENS BRANDINSPEKTIONS fordringar

Meddelande 1961: 14

Schaumgeist

PROTEINSKUM VÄTSKA

LUCEMA AB

BIRGER SJÖBERGS VÄG 1, STOCKHOLM — TEL. 52 52 15, 51 12 18

Jeep

gör jobbet

Ett snabbt och driftssäkert fordon med god framkomlighet var vårt krav —

därför valde vi JEEP

säger man på Salems Borgarbrandkår i Rönninge.

Vår JEEP har faktiskt blivit oumbärlig för oss i vårt brandskyddsarbete, säger brandchef Strand vid Salems Borgarbrandkår i Rönninge. Vi använder den närmast som ett första utryckningsfordon som snabbt kan vara på plats när larmet har gått. Genom den utrustning vi valt och genom en väl samövad och trimmad fem-mannabetjäning har vi fått ett effektivt hjälpmedel vid bekämpandet av även mycket svåra tillbud. Inom kommunen har vi stora, och

framför allt mycket kuperade och svårtillgängliga skogsområden. Vid skogsbränder inom dessa områden har vi många gånger haft anledning att vara tacksamma för JEEPEN:s fina framkomlighet. Vi vet att vi med hjälp av fyrhjulsdriften tar oss fram till brandplatsen, hur svårt det än kan synas. Här i Rönninge är vi både nöjda och tacksamma för vår JEEP — den har blivit ett effektivt och säkert vapen i vår kamp mot den "röde hanen".

JEEP CJ-5, Lastförmåga 400–800 kg, 75 hk 4-cyl. motor.

JEEP FC-150, Lastförmåga 800–1100 kg, 75 hk 4-cyl. motor.

JEEP CJ-6 har längre hjulbas som ger större utrymme.

JEEP FC-170, Lastförmåga 1500–2300 kg, 105 hk 6-cyl. motor.

WILLYS MOTORS INC., är världens största tillverkare av 4-hjulsdrivna fordon.

Generalagent:

JEEPEN säljs av Scania-Vabis återförsäljare över hela landet.

AB SCANIA-VABIS • SÖDERTÄLJE

Framkomlighet under alla förhållanden är en nödvändighet för en brandjeep. 4-hjulsdriften gör att JEEPEN tar sig fram även under mycket svåra terrängförhållanden — med full last, dvs. all den utrustning ett brandfordon måste medföra för att kunna arbeta effektivt.

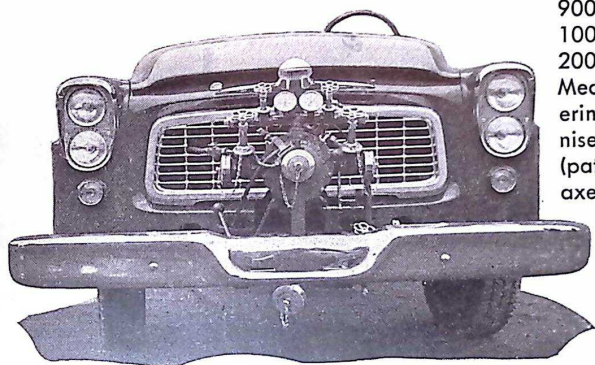

JEEPEN i Rönninge är utrustad med en brandpump som har en kapacitet av 900 minuttiter vid 8 kg tryck och ett maximalt tryck på 15 kg. Genom fyrhjulsdriften är det inga problem att nå fram till även svårtillgängliga vattensamlingar.

Brandjeepen i Rönninge har en inbyggd vattentank om 400 liter, och dessutom medför man en tankkärva som rymmer 500 liter. I utrustningen ingår även 700 meter slang. JEEPEN blir så utrustad en effektiv enhet vid bekämpandet av alla slags bränder.

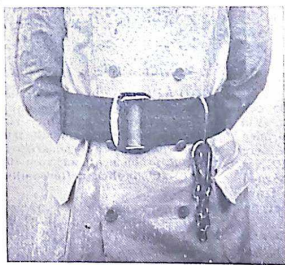
Liten Frontpump — Centrifugalpump

för
900 l/min vid
100 m/vp och
2000 motorvarv.
Med avgasevaku-
ering och synkro-
niserad koppling
(pat.) till motor-
axeln.

Wilh. Rubergs Fabriks AB, Långebro

Tel. Kristianstad 10174, 10178, 16278

NYHET FRÅN BRISSMANS

**Livbältet som många
länge väntat på**

Detta bälte har ej några påsydda slejfar eller spännen med tornar, inga nitar eller märklor som skär sönder väven. Vårt nya bälte är av Teryleneband som tål 2,5 tons belastning utan att bryta, spännet som är PATENTSOKT håller för samma dragning utan minsta glidning. Bältet är reglerbart 25 cm. Bältet kan erhållas med bälthake av lättmetall eller med kedja och karbinhake för brandmän samt med fästring och schackel för takarbeten m. m. Bältet sändes till påseende utan köptvång.

BRISSMANS BRANDREDSKAP AB
HALMSTAD

Telefon 133 33

Förslag till standardisering av strålrör

I SMS särtryck nr 567, Verkstäderna nr 12, 1957 behandlades strålrör. Av svaren på särtrycket framgick att industrin var positiv till en sådan standardisering men vissa synpunkter riktades mot provningsmetoderna.

På grund av svårigheter med att definiera provningarna och vissa fordringar, har utgivandet av standarden fördröjts. Då även en del väsentliga ändringar från det tidigare publicerade förslaget vidtagits, har man ansett det nödvändigt att ånyo sända ut förslagen på remiss. De förslag som framläggs till kritik är:

SMS 1735 Allmänna tekniska bestämmelser.

SMS 1736 Provningsbestämmelser.

SMS 1737 Strålrör.

Allmänna tekniska bestämmelser

I förslaget definieras strålrör som armatur som ansluten till tryckslang kan forma vatten till strålar. Strålrör består normalt av kopplingsdel, manöverorgan, greppdel och utloppsdel. Strålröret skall vara så utfört, att strömningsförlusterna blir så små som möjligt.

Strålröret skall kunna förses med kopplingsdelar i princip utförda enligt SMS 1157, 1158, 1179 och 1180. Även strålrör av pistoltyp bör utföras med slanganslutning rakt bakifrån, så att strålförare som kryper fram mot en brandhärd kan rikta strålen uppåt. Anslutning rakt bakifrån medför även att slangens tar upp en del av reaktionstrycket.

Strålrörets manöverorgan skall medge avstängning, spridning samt ändring av utloppsöppning. Avstängningsanordningen skall vara lätt reglerbar och manövreringskraften får ej överskrida 10 kg vid 160 mvp. Den föreslagna manövreringskraften har hämtats från tysk standard.

Att kunna ställa avstängningsanordningen halvöppen (för att vintertid förhindra frysning i slang) innebär merendels inga större svårigheter då det gäller avstängningsanordningar av kiktyp. På strålrör av pistoltyp måste dock som regel en extraspärr användas.

Avstängningsanordningen skall vara så utförd, att den ej öppnas om slangens med strålrör släpas bakåt. Avsikten är att förhindra onödig vattenbegjutning.

För att förhindra slangsprängning vid användning av strålrör av pistoltyp bör dessa vara så konstruerade att vattenströmmen ej snabbt klipps av, då detta medför risk för slangsprängning samt ger ökat slitage på slangens. Man har därför ansett att avstängningsanordningen bör vara konstruerad så, att vattenslag kan undvikas.

För att få strålföraren att använda den spridda strålen mer än han för närvarande gör, skall ordningsföljden hos manöverorganet vara:

STÄNGD — SPRIDD STRÅLE — SLUTEN STRÅLE

Den spridda strålen har dessutom mindre reaktionskraft än den slutna, vilket medför mindre risk för olycksfall vid arbete på bl a stegar.

Självremsning av håll i spridanordningen är ett önskemål, som icke torde kunna ordnas på ett enkelt och effektivt sätt. Man har därför ansett det vara tillfyllest att spridanordningen kan skruvas loss och rensas utan att slangledningen stängs av. Lösa munstycken bör undvikas, eftersom de lätt tappas bort.

Provningsbestämmelser

Förslaget innehåller bestämmelser för vattenström vid spridd stråle, spridningsbredd vid spridd stråle, kastlängd vid slutna stråle, provtryckning vid leveransprovning, manövreringskraft och frysprovning.

Vattenström vid spridd stråle

Provningsavser att bestämma hur stor vattenström som kan passera strålrören vid de spridningsbredder som anges i respektive standard. Den genomsläppta vattenströmmen uppmäts och anges i l/min.

Spridningsbredd vid spridd stråle

Provningsavser uppmätning av strålars spridningsbredd vid ett avstånd av 4 m från utloppsöppningen.

Kastlängd vid slutna stråle

Att på ett enkelt sätt fastställa vad som är en bra slutna stråle går ej. Med vetskap om att en vacker stråle även ger god kastlängd, har det ansetts tillräckligt att enbart fastställa kastlängden.

Provtryckning vid leveransprovning

Strålrörets utloppsöppning proppas igen och strålröret ansluts till en pump som successivt höjer trycket till 350 mvp. Läckage får ej förekomma.

Manövreringskraft

Provningsavser att fastlägga den kraft som erfordras för att vrida manöverorganet när strålröret står under tryck.

Frysprovning

Provningsavser att fastställa strålrörets frostsäkerhet vilket innebär att ett strålrör, som innehåller en-

Minnen

staka droppar eller en vattenfilm skall kunna öppnas till spridd eller sluten stråle med normal manövreringskraft. Krav att spridanordning (om särskild sådan finns) eller munstycken skall vara lättroliga i nedkyllt tillstånd har ej angivits då vattenströmmen beräknas tina upp dessa anordningar.

Strålrör

Förslaget ger bestämmelser för mått och fordringar för strålrör typ I a, I b, II och III.

Strålrör typ I a

Strålröret är närmast avsett för inomhusbrandposter i industrier o d. Det skall vara enkelt att hantera, och behöver därför ej ha spridanordning eller möjlighet för ändring av vattenström.

Strålrör typ I b

Strålröret är avsett för brandkårer och förekommer även för inomhusbrandposter i industrier och dylikt. Det är även lämpligt för skogsbrandsläckning. Strålrörets vattenström skall kunna varieras från motsvarande 7 mm utloppsöppning till 10 mm, och det skall kunna ge spridd stråle.

Strålrör typ II

Strålröret är avsett för brandkårer. Strålrörets vattenström skall kunna varieras från motsvarande 7 mm utloppsöppning till 14 mm, och det skall kunna ge spridd stråle. Strålrörets kopplingsdel är avpassad för "klokkopplingen", vars slangdimensioner maximalt beräknas kunna föda en stråle motsvarande 14 mm utloppsöppning.

Anslutning av lösa munstycken sker lämpligast med gänga R 5/8". Andra möjligheter kan dock tänkas (klokkoppling, SMS 1182).

Frågor

1. Godkänns SMS 1735 Allmänna tekniska bestämmelser?
2. Godkänns SMS 1736 Provningsbestämmelser?
3. Godkänns SMS 1737 Strålrör?
4. Anser Ni att strålrör typ I a skall standardiseras?*)
5. Har Ni i övrigt något att erinra mot förslagen?

Svar torde godhetsfullt avges före den 15/10 1962 till Sveriges Mekanförbunds Standardcentral, Artillerigatan 34, Stockholm Ö, varifrån även förslag till standardblad kan erhållas.

*) Eftersom typ 1 a och 1 b skiljer sig ganska lite från varandra kan man förmoda att tillverkare finner det fördelaktigt att endast tillverka typen 1 b.

"Försvinn" — trefalt "Försvinn"

En vinglig cyklist hade hela Skeppsbron norrut upprepade gånger hindrat mig från att göra omkörning. Vid Regeringsgats mynning vid Gustaf Adolfstorg blev det likadant. Jag hade hunnit bli arg och gav ynglingen en "knuff" så hans sk racerdäck fick punktering. En vaksam polis gav mig en vink som betydde "kom hit".

Jag ville som vanligt förklara läget innan konstapeln tog till orda. Mitt fel erkände jag och begärde få ta cyklisten med till Lindblads och ge honom ett nytt däck. "Jag är brandkapten Kylberg. Gillas det?" Svaret kom blixtn snabbt: "Försvinn!"

Jag passerade Stockholm nattetid söderifrån. På den tiden var högsta tillåtna fart 20 km på Norrbro. Då ingen trafik syntes till, tänkte jag inte på hastighetsbegränsningen. Men mitt för riksdagshuset kom ett hotfullt stopp-rop. Jag saktade ned fram till torget, men stack så iväg snett över till Malmstorgsgatan. Det skulle jag aldrig gjort. Mitt i backen blev jag inträdd av polisen i bil.

Jag började snabbt: "Innan konstapeln börjar skriva ber jag Er framföra en hälsning till min personlige vän polismästaren och framför min hyllning till konstapeln, som lyckats ta brandkapten Kylberg". Jag bjöd på cigarr. Han sade att det hade blivit 50 kr böter, ty han uppfattade bilnumret. Folk samlades. Då röt konstapeln "Försvinn!"

När det rödgröna ljuset var alldeles nytt vid Vasagatan—Kungsgatan, körde jag mot det röda ljuset. En äldre konstapel rusade ned från sin post och nalkades mig mycket vred. Jag lyfte handen och sa: "Förlåt, jag är från landet". Jag har aldrig sett ett vrede försvinn så fort! Och konstapeln skrek: "Försvinn!"

Fru Kylberg

Statens Brandskola

Brandchefskurs kat II

den 5/11—14/12 i år är ej fulltecknad varför plats kan beredas för ytterligare några elever. Insänd snarast ev ansökan om deltagande till brandskolan.

BÅRDH ÖSTERGREN

DYKERI- & SJÖSPORTMATERIEL

Tel. 0764/312 90, 302 53 • VAXHOLM • Tel. 0764/312 90, 302 53

Tillverknings- och leveransprogram

SPORTDYKARUTRUSTNINGAR

Cyklopögon
Snorklar
Simfenor
Andningsapparater
Grodmandräkter
Harpungevär
Dykarknivar

SKYDDSKLÄDER

Vadarbyxor
Förkläden
Ärmskydd
Skyddsblusar med huva
Specialartiklar i gummerade
vävnader

GUMMIBÅTAR

FLYTVÄSTAR
FISKEBÅTAR (ekor)
KAPELL
PRESENNINGAR
VENTILATIONSTUBER
VATTENTANKAR
VATTENRYGGSÄCKAR

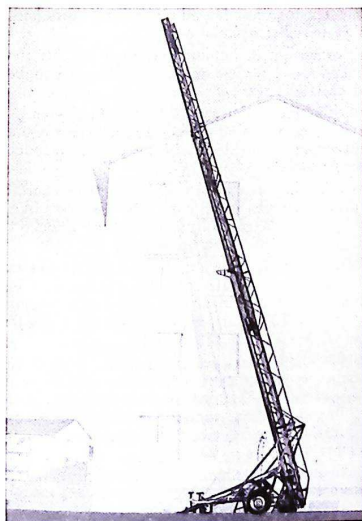
Dykartelefonen PERRO för säker dykning

Konsulterande i DYKARFRÅGOR och DYKARUTBILDNING

Reparationer och apparatservice utföres snabbt

ENSAMFÖRSÄLJARE i SVERIGE för PIRELLI världsberömda undervattenssportartiklar

Medlem av Svenska Sportdykarförbundet

Den mekaniska BRANDSTEGEN

är en del av maskinparken, som i den moderna samhällsbebyggelsen snart nog kan bli oundgänglig i utrustningen för att släckningsenheten skall klara uppgiften.

Vi har övertagit generalagenturen för välkänd tysk tillverkare och kunna erbjuda stegar för höjder upp till 25 meter.

Gynnsamma priser och goda betalningsvillkor.
Ring eller skriv och begär offert.

WASABOLAGET AB

Sandhamnsgatan 39

Stockholm No

Tel 010/67 97 80

Statens Brandinspektion

Cirkulär nr 21, Anvisningar angående oljeeldningsanläggningar, tredje upplagan, april 1961

Klarläggande av vissa begrepp i kap VII A.

Viss oklarhet har uppstått beträffande tolkningen av begreppen "allpolig strömbrytare" och "två av varandra oberoende termostater" i statens brandinspektions cirkulär nr 21, kap VII, punkt 2 resp 3 a). Med anledning därav får statens brandinspektion i samråd med sprängämnesinspektionen och kommerskollegii elektriska byrå meddela följande.

VII. Brännare och säkerhetsorgan

Betr. 2. Allpolig strömbrytare

Denna rekommendation avser endast den manuella brytningen av strömmen, som skall kunna göras av brandkåren. Därvid göres oljeeldningsanläggningen spänningslös, så att brandsläckning i pannrummet kan ske utan risk för elektriska överslag.

Vid större anläggningar, tex sådana med särskild manöver- och kopplingscentral, som icke lämpligen kan placeras vid ingångsdörren, kan det vara lämpligt att använda kontakter som huvudströmbrytare och manövrera denna med en strömställare i manöverströmkretsen. Manöverledningen bör därvid förläggas så, att den i möjligaste mån är skyddad vid eventuell brand kring pannorna.

Betr. 3 a)

"Vid het- och vattenanläggningar begränsas vattentemperaturen genom två av varandra oberoende termostater — — —"

Vad beträffar tolkningen av ordet "oberoende" har här endast avsetts att en drifttermostaten blir defekt, så skall den andra i egenskap av maximaltermostat (överkockningskydd) tröda i funktion och avstänga oljeutflörsen till eldstaden samt i förekommande fall stoppa brännarmotorn. Det är härvid endast fråga om fel på själva drifttermostaten såsom sådan. Det är sålunda icke erforderligt med separata manöverkretsar, utan termostaterna får kopplas i serie. Termostaterna får även placeras i samma kåpa och i samma skyddsrör (dykrör).

Maximaltermostaten kopplas vid 1-fasanläggningar i huvudströmkretsen. Vid 3-fasanläggningar kan användas antingen 3-polig eller 1-polig maximaltermostat. I sistnämnda fall skall termostaten vara inkopplad i manöverkretsen. Det föreligger emellertid intet hinder att koppla drifttermostaten för sig på särskild manöverkrets (klenspänning).

Manöverledningarna från drifttermostaten och maximaltermostaten får förläggas i samma ledningshölje (§ 20 f Kungl Kommerskollegii föreskrifter nr 8/1960) om samtliga ledningar i fråga om isolering uppfyller bestämmelserna för starkströmsledning.

Brandförsvarsman

med högre brandteknisk utbildning (eller på annat sätt väl meriterad) anställes vid järnvägsstyrelsen, Stockholm.

Arbetsuppgifter: Att centralt utforma och leda samt övervaka statens järnvägs verksamhet på såväl det förebyggande som det släckande brandförsvarets område.

Tillträde: Snarast.

Närmare upplysningar lämnas av överinspektören för bantjänsten, telefon Stockholm 22 60 00 (riks 22 64 20), ankn 1061.

Sedvanliga ansökningshandlingar samt uppgift om tidigaste tillträdesdag och löneanspråk sändes senast den 20 september 1962 till

Kungl Järnvägsstyrelsen
Överinspektören för bantjänsten
STOCKHOLM C

Ordinarie befattningen som

Brandchef

vid Eslövs stads brandkår ledigförklarad härmed för tillträde den 1 januari 1963 eller snarast därefter.

Kompetensfordran: lägst brandmästarekurs kat I vid Statens Brandskola.

Lön, ortsgrupp 3, kommer att utgå på sätt som kan beslutas efter central förhandling i enlighet med gällande avtal.

Fri beklädnad enligt särskild beklädnadsplan. Sökande, som önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring i löneklasshänseende, skall meddela detta i ansökan.

Befattningshavaren är skyldig bebo tjänstebostad på brandstationen om 3 rum och kök, för vilken han har att erlagga en hyra inklusive värmekostnad med f n 248: — kr pr månad.

Befattningshavaren är skyldig att underkasta sig gällande tjänste-, avlönings- och pensionsbestämmelser samt de ändringar däri, som kunna komma att beslutas. Läkarintyg enligt fastställt formulär skall inlämnas efter anfordran.

Till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av åldersbetyg, styrkt meritförteckning och de övriga handlingar sökanden önskar åberopa, skall vara Brandstyrelsen, adress: Stadsingenjörskontoret, Rådhuset, Eslöv, tillhanda senast den 29 september 1962.

Ytterligare upplysningar lämnas av brandchefen, telefon 0413/131 33.

Eslöv den 15 augusti 1962

Brandstyrelsen

Under förutsättning av Stadsfullmäktiges beslut,
finnes en befattning som

Brandförmän

vid Oskarshamns brandkår ledigförklarad för
tillträde den 1 januari eller snarast därefter.
Kompetenskrav: Brandförmanskurs kat I vid
Statens Brandskola.

Löneförmåner: Lönegrad A 13 (ortsgrupp 3) samt
fri beklädnad enligt avtal.

Önskar sökanden tillgodoräkna sig tidigare tjänst-
göring för löneklassuppflyttning skall detta med-
delas i ansökan.

Befattningshavaren är skyldig underkasta sig gäl-
lande tjänste-, avlönings-, och pensionsbestäm-
melser samt de ändringar däri, som kunna komma
att beslutas.

Till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av
åldersintyg, meritförteckning och de övriga hand-
lingar sökanden önskar återropa, samt på begäran
läkarintyg, skall vara brandchefen tillhanda se-
nast den 1 oktober 1962. Ytterligare upplysningar
lämnas av brandchefen, tel 0491/142 80.

Oskarshamn den 28 augusti 1962

Brandstyrelsen

En befattning som

Brandkapten

vid Borås brandkår

ledigförklarad härmed. Sökande skall ha genom-
gått brandchefskurs kat I.

Befattningen är placerad i lönegrad A 17, fri
uniform. Den som för löneklassuppflyttning vill
tillgodoräkna tidigare tjänst skall ange detta i
sin ansökan.

Befattningshavare är skyldig bebo anvisad tjäns-
tebostad samt underkasta sig gällande författ-
ningar och reglementen.

Befattningen tillträdades den 1 december 1962.

Ansökan ställes till brandstyrelsen och insändes
senast den 22 september 1962 till brandchefs-
expeditionen i Borås.

Brandstyrelsen

Befattning som

Brandförmän

vid Eslövs stads brandkår ledigförklarad härmed
med tillträde den 1 november 1962 eller snarast
därefter.

Kompetensfordran: Brandförmanskurs kat I vid
Statens Brandskola.

Lön: Lönegrad 13, Ortsgrupp 3. Beklädnad enligt
särskild beklädnadsplan.

Modern tjänstebostad om 2 rum och kök står till
befattningshavarens förfogande mot en månatlig
hyra, inkl värme, om f n kr 200:—.

Blivande befattningshavare är skyldig ställa sig
för tjänsten gällande föreskrifter, tjänste- och
pensionsreglemente samt den kommunala för-
handlingsordningen till efterrettelse.

Önskemål om tillgodoräknande av tidigare tjänst
för löneklassuppflyttning skall angivas i ansökan.
Läkarintyg enligt fastställt formulär avlämnas
vid anfordran.

Närmare upplysningar lämnas av brandchefen,
tel 0413/131 33.

Till brandstyrelsen ställd ansökan med meritför-
teckning samt övriga handlingar, som sökanden
önskar återropa, skall vara inkommen till brand-
chefens expedition senast den 30 september 1962.

Brandstyrelsen

SKF
HOFORS BRUK

Tjänsten som

Brandmästare

vid vår industribrandkår är till ansökan
ledig. Sökande skall ha genomgått brand-
mästarkurs kat I vid Statens Brandskola.
Enligt släktningssavtal med Hofors Kom-
mun svarar industribrandkåren även för
eldsläckningen inom kommunen.

Sökande bör, om så påfordras, åtaga sig
uppdraget som vice brandchef inom kom-
munen.

För befattningen gäller bolagets tjänste-
reglemente för tjänstemän.

Lön enligt överenskommelse.
Modern familjebostad finnes.

Svar med betygsskrifter, uppgift om
ålder och civilstånd, löneanspråk samt
tillträdesdag sändes senast den 1 oktober
1952 till

Personalsekretariatet
AB Svenska Kullagerfabriken
Hofors Bruk
Hofors

Notiser

Årsmöten

17—18/9 Södermanlands läns brandkårsförbund i Nyköping.

6/10 Gotlands läns brandkårsförbund i Visby.

Självskyddsutbildning, brandförsvar

Den del av självskyddsutbildningen, som avser brandförsvar, sker som bekant genom Svenska Brandkårens Riksförbund och brandkårsförbunden i länen. Antalet deltagare i denna utbildning under budgetåret 1961/62 uppgick till 10.341, fördelade enligt följande:

Brandkårsförbund (och Stockholm stad)	Antal deltagare
Stockholm stad	110
Stockholm	524
Uppsala	397
Södermanland	750
Östergötland	140
Jönköping	—
Kronoberg	835
Kalmar	407
Gotland	180
Blekinge	229
Skåne	2.079
Halland	538
Göteborg och Bohus	781
Älvsborg	564
Skaraborg	236
Värmland	465
Örebro	541
Västmanland	439
Kopparberg	58
Gävleborg	132
Västernorrland	361
Jämtland	197
Västerbotten	240
Norrbottnen	138

Esfil Jansson,

mångårig brandkonsulent inom Norrbottens läns Brandkårsförbund, utsågs vid förbundets årsmöte den 25 augusti i år till hedersledamot i Norrbottens läns Brandkårsförbund.

Ny brandsläckare

AB Svenska Tempus har i år fått fram en sk tryckladdad pulverbrandsläckare — typ 2-T — avsedd för bränder i bilar, båtar, industrier etc.

Släckningsmedlet är dimpulver. Pulvret förvaras under tryck, dvs släckaren laddas med pulver, och därefter pressas en torr gas in i behållaren till ett tryck av ca 20 atö. Pulvret skyddas på så sätt mot att angripas av luftfuktigheten. Konstruktionen med tryckladdning har dessutom den fördelen att man lätt kan kontrollera laddningen med en manometer, som alltid visar om släckaren är tom eller full.

Ett begrepp

om de problem, som brandkåren i vårt lands nordligaste delar kan ställas inför, ger nedanstående utdrag ur en utryckningsrapport.

Rapport

Nr 2

Anders

Den 24/7 1962 kl 21.00

Brandkårs nr. Eldskidslinjen, vidlag, normalt & station, tylin.

Adress *John Borg* *Samvarets*

Lägenhet

Anledning till utryckningen *Isölad*

Fordon BA 3 BA 4 BA 5 BA 6 BA 7 BA 8 BA 9 BA 10 BA 11 BA 12 BA 13 BA 14 BA 15 BA 16 BA 17 BA 18 BA 19 BA 20 BA 21 BA 22 BA 23 BA 24 BA 25 BA 26 BA 27 BA 28 BA 29 BA 30 BA 31 BA 32 BA 33 BA 34 BA 35 BA 36 BA 37 BA 38 BA 39 BA 40 BA 41 BA 42 BA 43 BA 44 BA 45 BA 46 BA 47 BA 48 BA 49 BA 50 BA 51 BA 52 BA 53 BA 54 BA 55 BA 56 BA 57 BA 58 BA 59 BA 60 BA 61 BA 62 BA 63 BA 64 BA 65 BA 66 BA 67 BA 68 BA 69 BA 70 BA 71 BA 72 BA 73 BA 74 BA 75 BA 76 BA 77 BA 78 BA 79 BA 80 BA 81 BA 82 BA 83 BA 84 BA 85 BA 86 BA 87 BA 88 BA 89 BA 90 BA 91 BA 92 BA 93 BA 94 BA 95 BA 96 BA 97 BA 98 BA 99 BA 100

Utryckning kl *21.12*

Fria ut- till utryckning *39 km*

Anteckningar *andring 15 km från Samvarets (g. bldg)*

Om rapporten skriver brandchefen i Kiruna: "Den avser icke en rapport från yrkeskåren utan en söteld intill en by, belägen 14,5 mil från Kiruna C".

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

Organ för Svenska Brandkårens Riksförbund
Utkommer omkring den 15 varje månad

Prenumerationspris: 8:— kr/år. Vid samtidig beställning av minst 5 ex = 7:— kr/år. (Likvid sändes till Brandkårsstidskrift, Jakobsg 14, Stockholm. Postgiro 48 70.)

Redaktör och ansvarig utgivare: Brandchef A. Ekberg, S. Promenaden 46, Norrköping, Tel 011/293 70.

Annonbeställning: Svenska Brandkårens Riksförbund, Jakobsgatan 14, Stockholm C. Tel 010/10 50 25.

OBS! Annonmanuskript måste vara inkomna senast den 20 i månaden före den, då annons önskas införd.

Särtryck ur Brandkärstidskrift:

1956	BRANDPUMPAR av H. A:son Moberg	85 sidor kr 3:—
1959	ELD och BRAND av S. Hultqvist och G. Persson	66 sidor kr 3:50
1959	FLYGPLANSSLÄCKNING av Å. Stålemo	43 sidor kr 3:—
1960	BRANDFARLIGA KEMIKALIER, VATSKOR, GASER m m av G. Bergström och G. Persson	77 sidor kr 4:—
1960	NÅGOT OM KARTOR av T. Böös	69 sidor kr 5:—
1960	SLÄCKNINGSVERKAN och SLÄCKNINGSMEDEL av S. Hultqvist och G. Persson	85 sidor kr 6:—
1960	VI SKALL BYGGA EN BRANDSTATION av I. Strömdahl	31 sidor kr 2:—
1961	SKYDD MOT ANDNINGSGIFTER av G. Persson	82 sidor kr 5:—

Porto + varuskatt tillkommer

SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

Jakobsgratan 14
STOCKHOLM C

Postgiro 48 70
Telefon 010/21 36 06

September 1960

SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

**Släcknings-
verkan
och
släcknings-
medel**

S. HULTQVIST — G. PERSSON

Pris 5:- kr

SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

Jakobsgatan 14
STOCKHOLM C

Telefon 010/21 36 06
Postgiro 48 70